

ISSN 2146-4456 E-ISSN 2687-5039

BELGİ DERGİSİ

Pamukkale Üniversitesi
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi
Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi

Sayı/Number 25

Kış/Winter 2023

Sahibi/Owner
Merkez adına Müdür
Prof. Dr. Ercan HAYTOĞLU

Yazı işleri Müdürü/ Journal Administrator
Prof. Dr. Tahir KODAL

Editörler/Editors
Prof. Dr. Mithat AYDIN
Öğr. Gör. Cengiz AKSEKİ

İletişim Adresi/Contact Adresse
Pamukkale Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi
Araştırma ve Uygulama Merkezi (Dergi Editörlüğü)
Kınıklı Yerleşkesi 20070, Denizli

Kapak Resmi/Picture of Cover
Fotoğraflarla Atatürk, Genelkurmay Askerî Tarih
ve Stratejik Etüt (ATASE) Başkanlığı Yayınları, Genel
Kurmay Basımevi, Ankara 2011

**Dizgi ve Kapak Tasarımı/Typographical and Cover
Design**
Cansu EKİNCİ

İngilizce Redaktör/ Copy Editing
Öğr. Gör. Ayşe YAVUZ

İletişim için Kurumsal E-posta:
belgidergisi@pau.edu.tr

**BELGİ DERGİSİ, TR DİZİN ULAKBİM tarafından
taranmakta ve Dergipark'ta yer almaktadır.**

**Bu Dergi Creative Commons Atıf 4.0 Uluslararası Lisansı
ile lisanslanmıştır**

Belgi (ISSN 2146-4456 E-ISSN 2687-5039), yılda iki kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Her hakkı saklıdır. Dergide yayımlanan yazıların tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

YAYIN KURULU/EDITORIAL BOARD

- Dr. Mithat AYDIN Pamukkale Üniversitesi-Eğitim Fakültesi/TÜRKİYE
maydin@pau.edu.tr
- Dr. Erdal AYDOĞAN Atatürk Üniversitesi-Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü/
TÜRKİYE *erdalaydogan@atauni.edu.tr*
- Dr. Zafer ÇAKMAK Fırat Üniversitesi- Eğitim Fakültesi/TÜRKİYE
zcakmak@firat.edu.tr
- Dr. Hayri ÇAPRAZ Süleyman Demirel Üniversitesi- Fen Edebiyat Fakültesi/TÜRKİYE
hayricapraz@sdu.edu.tr
- Dr. Hilary COOPER University of Cumbria/ENGLAND
hilary.cooper@cumbria.ac.uk
- Dr. Mevlüt ÇELEBİ Ege Üniversitesi-Edebiyat Fakültesi/TÜRKİYE
mevlut.celebi@ege.edu.tr
- Dr. Violeta Petrova GEORGIEVA Veliko Turnova University/BULGARIA
violetvt@gmail.com
- Dr. Fabio L. GRASSI Sapienza Università di Roma/ITALY
fabio.grassi@uniroma1.it
- Dr. Ercan HAYTOĞLU Pamukkale Üniversitesi-Fen Edebiyat Fakültesi/TÜRKİYE
ehayt@pau.edu.tr
- Dr. Süleyman İNAN Pamukkale Üniversitesi-Eğitim Fakültesi/TÜRKİYE
sinan@pau.edu.tr
- Dr. Umut KARABULUT Pamukkale Üniversitesi-Fen Edebiyat Fakültesi/TÜRKİYE
ukarabulut@pau.edu.tr
- Dr. Tahir KODAL Pamukkale Üniversitesi-Eğitim Fakültesi/TÜRKİYE
tkodal@pau.edu.tr
- Dr. Catriona PENNEL University of Exeter/ENGLAND
C.L.Pennell@exeter.ac.uk
- Dr. Armand SAG Instituut voor Turkse Studies/HOLLAND
a.sag@turksestudies.org
- Dr. Zafer TOPRAK Boğaziçi Üniversitesi/TÜRKİYE
toprakz@boun.edu.tr
- Dr. Ömer TURAN Orta Doğu Teknik Üniversitesi - Fen-Edebiyat Fakültesi/TÜRKİYE
omer@metu.tr

ALAN EDİTÖRLERİ/ SECTION EDITORS

- Dr. Durmuş AKALIN, (Pamukkale Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Bayram AKÇA, (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Nejdet BİLGİ, (Celal Bayar Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. İbrahim BOZKURT, (Mersin Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Mevlüt ÇELEBİ, (Ege Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Yasemin DOĞANER, (Hacettepe Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Abdullah GÜNDOĞDU, (Ankara Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Umut KARABULUT (Pamukkale Üniversitesi-Fen Edebiyat Fakültesi/TÜRKİYE)
- Dr. Zafer TANGÜLÜ, (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi /TÜRKİYE)

DANIŐMA KURULU/ADVISORY BOARD

- Dr. Roza ABDİKULOVA (Kırgızistan-Türkiye Manas Ün./KIRGIZİSTAN)
Dr. Erdal AÇIKSES (Munzur Ün./TÜRKİYE)
Dr. Mehmet AKGÜN (Pamukkale Ün./TÜRKİYE)
Dr. Mehmet ALPARGU (Sakarya Ün./TÜRKİYE)
Dr. Kemal ARI (Dokuz Eylül Ün./TÜRKİYE)
Dr. Mithat AYDIN (Pamukkale Ün./TÜRKİYE)
Dr. Erdal AYDOĞAN (Atatürk Ün./TÜRKİYE)
Dr. İbrahim Ethem ATNUR (Atatürk Ün./TÜRKİYE)
Dr. Engin BERBER (Ege Ün./TÜRKİYE)
Dr. Üçler BULDUK (Ankara Ün./TÜRKİYE)
Dr. Gheorghe CALCAN (ROMANYA)
Dr. Zafer ÇAKMAK (Fırat Ün./TÜRKİYE)
Dr. Mevlüt ÇELEBİ (Ege Ün./TÜRKİYE)
Dr. Kemal ÇİÇEK (Türk Tarih Kurumu/TÜRKİYE)
Dr. H. Aliyar DEMİRCİ (Pamukkale Ün./TÜRKİYE)
Dr. Orazpolat EKEBAHARLI (TÜRKMENİSTAN)
Dr. Cezmi ERASLAN (İstanbul Ün./TÜRKİYE)
Dr. Temuçin Faik ERTAN (Ankara Ün./TÜRKİYE)
Dr. Mehmet EVSİLE (Ondokuz Mayıs Ün./TÜRKİYE)
Dr. Önder GÖÇGÜN (Emekli Öğretim Üyesi /TÜRKİYE)
Dr. Sadettin GÖMEÇ (Ankara Ün./TÜRKİYE)
Dr. Abdullah GÜNDOĞDU (Ankara Ün./TÜRKİYE)
Dr. Necdet HAYTA (Gazi Ün./TÜRKİYE)
Dr. Ercan HAYTOĞLU (Pamukkale Ün./TÜRKİYE)
Dr. Osman HORATA (Hacettepe Ün./TÜRKİYE)
Dr. Süleyman İNAN (Pamukkale Ün./TÜRKİYE)
Dr. Bekir KOÇ (Ankara Ün./TÜRKİYE)
Dr. Tahir KODAL (Pamukkale Ün./TÜRKİYE)
Dr. Entela MUÇO (Devlet Arşivleri Genel Müd./ARNAVUTLUK)
Dr. Nuri KÖSTÜKLÜ (Necmettin Erbakan Ün./TÜRKİYE)
Dr. Ayfer ÖZÇELİK (Pamukkale Ün./TÜRKİYE)
Dr. Neşe ÖZDEN (Ankara Ün./TÜRKİYE)
Dr. Gavriil PREDA (ROMANYA)
Dr. Solmaz RÜSTEMOVA (Azerbaycan Millî İlimler Akademisi/AZERBAJYCAN)
Dr. Orlin SABEV (Bulgaristan Bilimler Akd./BULGARİSTAN)
Dr. Haluk SELVİ (Sakarya Ün./TÜRKİYE)
Dr. Grigoriy SHKUNDİN (Moskova Üni./RUSYA)
Dr. Satay SIZDIKOVA (KAZAKİSTAN)
Dr. Azmi SÜSLÜ (Ankara Ün./TÜRKİYE)
Dr. Enis ŞAHİN (Sakarya Ün./TÜRKİYE)
Dr. Zaza TSURTSUMIA (Tiflis Tamar Mepe Ün./GÜRCİSTAN)
Dr. İsmail TÜRKOĞLU (Mimar Sinan Ün./TÜRKİYE)
Dr. Mustafa YILMAZ (Hacettepe Ün./TÜRKİYE)
Dr. Umut KARABULUT (Pamukkale Ün. /TÜRKİYE)
Dr. Denis VOVCHENKO (Oclahoma Northeastern State Un./USA)

BU SAYININ HAKEMLERİ/BOARD OF REFEREES FOR THIS VOLUME

- Dr. Nimet Ayşe AKSOY (Akdeniz Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Gülbadi ALAN (Erciyes Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Gürbüz ARSLAN (Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. İbrahim Ethem ATNUR (Atatürk Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Umut BEKCAN (Pamukkale Üniversitesi /TÜRKİYE)
Dr. Sedef BULUT (Ankara Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Yasin COŞKUN (Siirt Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Adem ÇALIŞKAN (Gaziantep Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Sadık ÇETİN (Gaziantep Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Rahmi ÇİÇEK (Trabzon Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Filiz ÇOLAK (Uşak Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Dilşen İNCE ERDOĞAN (Dokuz Eylül Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Muhammet GÜÇLÜ (Akdeniz Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Nurettin GÜLMEZ (Manisa Celâl Bayar Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Nejla GÜNAY (Gazi Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Hatice GÜZEL MUMYAKMAZ (Yozgat Bozok Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Yavuz HAYKIR (Fırat Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Nilgün Nurhan KARA (İzmir Katip Çelebi Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Sezen KARABULUT Sezen KARABULUT (Pamukkale Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Erdem KARACA (Bitlis Eren Üniversitesi/TÜRKİYE)
DR. Ozan KAVSIRACI (Polis Akademisi/TÜRKİYE)
Dr. Ayşegül KUŞ (Ondokuz Mayıs Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Yücel NAMAL (Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Nuray ÖZDEMİR (Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Asaf ÖZKAN (Atatürk Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Kamuran ŞİMŞEK (Pamukkale Üniversitesi /TÜRKİYE)
Dr. Faruk TAŞKIN (Artvin Çoruh Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Süleyman TEKİR (Sinop Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Serap TOPRAK (Bandırma Onyeddi Eylül Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Zekeriya TÜRKMEN (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Uğur ÜÇÜNCÜ (Karadeniz Teknik Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Fatma ÜREKLİ (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. İbrahim YILMAZÇELİK (Fırat Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Serdar YURTSEVER (Girne Amerikan Üniversitesi/KKTC)

Amaç ve Kapsam

Belgi, Atatürk Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından yayımlanan yakın dönem Osmanlı Tarihi, Atatürk ve Cumhuriyet dönemini içeren özgün, bilimsel makalelere yer verir. Uluslararası hakemli bir dergi olan Belgi, kış ve yaz olmak üzere yılda iki defa yayımlanır.

Yayımlanacak yazılarda bilimsel araştırma ölçütlerine uyma, alana bir yenilik getirme ve başka yerde yayımlanmamış olma şartı istenir. Yayımlanmamış olmak şartıyla daha önce bilimsel toplantılarda sunulmuş olan bildiriler de kabul edilebilir. Yayımlanan makaleler için telif ücreti ödenmez. Editör, gerekli görmesi halinde makaleler üzerinde düzeltme yapabilir.

İÇİNDEKİLER

Araştırma Makaleleri

- Türkan Başyigit-Orhan Özcan 1**
Avustralyalı Gazeteci Ernest Richard Peacock'un Mustafa Kemal Paşa'yla Çanakkale Savaşı Üzerine Röportajı
- Eralp Yaşar Azap 19**
I. Dünya Savaşı Yıllarında ve Sonrasında El Konulan Mektepler Üzerine Bir Değerlendirme
- Hacı Veli Gök 39**
Dâhiliye Vekâleti ve Emniyet Umum Müdürlüğü Bütçe Görüşmelerinde Polis Teşkilatının Sorunları (1939-1960)
- Gözde Somel 69**
Türk-Sovyet Diplomatik Krizinin Savaş Sonrası Amerikan Dış Politikasına Etkisi (1945-1947)
- Onur Yılmaz 95**
İzmir'de Varlık Vergisi Uygulamasının Analizi: Vergilendirme, Hacizler ve Hatıralar
- Abdussamed Geçer-Resul Köse 123**
Türk Halkının Kıbrıs Çözumsuzlüğüne Tepkisi (27 Ağustos-1 Eylül 1964)
- Savaş Sertel-Tuncay Kızıltoprak 159**
Milli İstihbarat Teşkilatının 1966-1982 Yılları Arasında Edindiği Cihaz ve Araçlar
- Vedat Kanat-Şeyda Özçelik Kanat 187**
Osmanlı Basınında Soruşturulmuş İki Kadın Hikâyesi: "Osmanlı Kadınları" ve "Kadın Zihniyeti"
- Gökhan Demirkol 209**
Zincirli Hürriyet: Teodor Kasap'ın Kanun-i Esasi İ-ile İmtihanı

Ayfer Özçelik	235
Gayrimüslim Mebusların Bakış Açısıyla Osmanlıcılık	
Seda Tan	257
Osmanlı Devleti'nde Sığır Vebası: Askeri Baytarların Görevlendirilmesi Meselesi	
Yazım Kuralları	284